

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

17. An licitum sit occidere invasorem, si ex ejus morte sequatur notabile
damnum Reipublicae, quia est persona valde necessaria, ut si aggressor
est Rex, Dux, &c. Et an liceat absque censura cap. Si ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76432)

menta educationem ac protectionem debet, quæ à vita ipsius pendet. In his omnibus consentit Sotus, &c. Hac Molina.

RESOL. XVII.

An licitum sit occidere inuasorem, si ex eius morte sequatur notabile damnum Reipublicæ, quia est persona valde necessaria, ut si aggressor est Rex, Dux, &c?

Et an liceat absque censura cap. si quis suadente percutere Pontificem pro defensione necessaria: Ex p. 5. tr. 4. Ref. 2.

Sup. hoc in tom. 9. tr. 11. Ref. 6 §. Nec obstat à lin. 7. vel. 8. à vers. docent. enim.

§. 1. **N**egatiuè respondent communiter Doctores, & ideo Bannez de *inst. 2. 64. art. 7. concl. 2.* sic ait. Quando ex morte aggressoris sequitur notabile damnum Reipublicæ, tunc tenetur homo potius pati mortem, quam occidere inuasorem cum tanto damno boni communis, & hoc ipsa natura nos docet; experimur enim quod grauius elementa proprios motus deorsum obliuiscuntur, & ascendunt sursum, ne detur vacuum, quod esset maximum damnum vniuersi. Sed nihilominus dicimus, quod si occiderit inuasorem defendendo propriam vitam cum moderamine inculpatae tutelæ, non peccat contra iustitiam commutatiuam per comparationem ad inimicum occisum; sed peccat mortaliter contra charitatem, & pietatem, contra patriam, & insuper contra iustitiam commutatiuam per comparationem ad Reipublicam, cui maximum infert detrimentum. Ita ille.

2. Sunt tamen Doctores, quibus durus videtur hic sermo, & licet fateantur heroicum fore permittere prius te occidi quam occidas eo casu, v.g. te inuadentem Principem, dicunt tamen non te obligari ad eiusmodi duram conditionem; & ideo non desinam hic adnotare Petr. Binsfeldium de *iniuriis, & damno dato, c. 1. quest. 5. concl. 6.* hanc sententiam mordicus docere, sic enim ait. Sexta conclusio. Contra quemcumque iniuste inuadentem licet se defendere, etiam occidendo cum debito moderamine, contra Dominicum à Soto *lib. 5. de inst. & iure q. 1. a 8.* qui existimat, quod si aggressor esset Rex, vel Dux, vel alia persona Reipublicæ valde necessaria, inuasus autem esset persona valde vilis, cuius vita ad bonum commune parum referret, quod tum inuasus ille charitate cogatur mortem potius ferre, quam alteri inferre conclusionem tradunt Angel. in *ver. defensio, in princ. S. Anton. in 3. p. tit. 4. cap. 3. §. 1.* Syluester in *ver. Bellum 2. q. 1. Antea Armilla in ver. defensio, n. 4.* dum volunt talem defensionem esse licitam contra quoscumque etiam Superiores & maiores. Valsquius *lib. Illustrium contr. c. 18 n. 8.* Marfil. in *d. conf. 4. n. 6.* & Cardijn. Zabarella in *Clem. 1. de penis*, dum docent quod licet absque censura excommunicationis, si quis suadente, percutere Pontificem pro defensione necessaria, & allegat Marfil. pro hac doctrina Innocent. in *c. quanta, de sen. excom.* & hæc communis est opinio, à qua non est recedendum, cum non solum lex naturalis dicat, sed omnia iura vim vi repellendam permittant, nec distinguant; vbi ergo leges & iura non distinguunt, nec nos distinguere debemus per *l. de pretio, ff. de publ. in rem actio.* gloss. Bartol. Alber. & alios ibidem. Cum enim talis defensio sit iuris naturalis, conuenit vnicuique, vbi que, semper, & contra quemcumque personam, vnde etsi persona sit publica, & Reipublicæ necessaria, si iniuste aliquem inuadat, inuasus potest se defendere, etiam occidendo, modo moderamen iustitiam non excedat, si alius modus non sit elabendi, nec in hoc læditur charitas, quæ quando est ordinata, incipit à se ipso, ita vt possim vitam meam præferre vitæ alterius cuiuscumque personæ, & hæc omnia docet Binsfeldius *vbi supra.* Quam sententiam antea docuerat Paulus Comitulus in *resp.*

mor. lib. 4. q. 10. n. 15. & Emanuel Rodriq. in *sum. tom. 1. cap. 220 n. 8.* vbi ita asserit. [Por defendere la vida licito anteponer la vida del Principe à la suya propia, esto se ha de entender, quando està el Principe en estrecha necesidad puesto, no pudiendo huyr el peligro en que està; empero poniendose de su voluntad à este peligro, del qual si quiere se puede librar, no están sus vasallos obligados à poner su vida al tablero por la suya. Verdades, que si el Principe no solamente es bueno, mas tambien es muy necesario para el Reyno, tanto que de su muerte probablemente se seguirian muchos males, en este caso haria vna obra heroica el vasallo no se defendiendo, como lo dize Cord. *lib. 1. qq. 38.* contra Soto que le obliga à no matarle por su defension, porque poner obligacion à vn hombre que viendo la muerte al ojo, no se defiende della, es negocio graue.] Ita Rodriq. Sed horum Doctorem sententiam in vno casu tantum admittunt aliqui, quando inuasus à Principe, probabiliter sibi metueret ex subitanea nece periculum animæ. Ita Malderus in *2. 2. D. Thom. tr. 3. c. 1. dub. 7. adfert. 3.* qui citat Sotum & Toletum. Verum ego primam sententiam omnino tenendam esse puto cum Molina *tom. 4. tr. 3. disp. 14. concl. 2.* Lessio *lib. 2. c. 9. dub. 8. n. 4.* quando ex interitu Principis sequeretur bella ciuilia ob successorem.

RESOL. XVIII.

An qui inuaditur, possit se tueri cum periculo mortis alius innocenti?

Et quid, si innocens sit infans, & sine Baptismo mortuus?

Et an si inuasor tibi obiciat innocentem tanquam clypeum suum, ut post eum latians impue te intrinsecus, & fugere non possis, tenearis mortem subire; vel possis inuasori, & innocenti inferre, cum moderamine se defendendo?

Et quid, si quis aggrediatur aliquem iniuste & alius se interponat, ut rixam diuidat, & ille ad fugiendum iustum rixantis protegat se retro hunc mediatorum, & sic ille iustum excipiat, & moriatur, an nullam culpam committat; dummodo ille non fuerit autor rixæ, sed tota culpa, & pena est inferenda in alterum, qui inuasit, &c? Ex p. 5. tr. 4. Ref. 34.

§. 1. **N**egatiuè respondet Samuel de Lubino à *Siummula casuum, ver. Bellum, num. 3.* vbi sic ait. Qui de exercitu æquo fugit inimicum, & videt periculum, aut quemuis hominem in via iacentem, quem necesse est conculcare, aut si fugiens gradum silit in manus inimici venire, non licebit eum conculcare, & occidere, ne ipse fugiens occidatur. Ratio est, quia puer iacens in via, vel dormiens, est iustus possessor viae, & sicque communis, in quo iacet, sicut ille fugiens. Ergo iniuste alius scienter & actu directo eum proterit, vel occidit.

2. Nec licet occidere innocentem in casu, quo aggressor te inuadat, & occidere minetur, quem tu volens occidere non posses, nisi simul quemdam interimas, à cuius tergo aggressor semper exiit, vt eo veluti quodam scuto se defendat, & nihilominus te de medio tollere affectet. Ita ille, & ante illum Sayrus in *Clau. Regia lib. 7. c. 12. num. 17.* & ex parte Petrus Navarra de *re sit. lib. 2. c. 3. n. 135.* & Turrianus in *2. 2. 10. 2. disp. 26. dub. 2. n. 28.*

3. Sed ego puto in his casibus posse inuasum occidere innocentem, si aliter vitam suam defendere non possit. Et quo ad primum casum ita docet Corduba *lib. 2. q. 38. dub. 2.* & Lessius *lib. 2. cap. 9. dub. 9. num. 59.* & ratio est, nam iste ius habet ad fugam via publica, quo iure non potest priuari in tanto discrimine ratione infantis,